

Ո՛վ հէք մանկիկ, զի՞նչ ի տըխուր վայրիս առնել գաս, հէք մանկիկ,
ի ցանկ անուան թշուառաց գաս յաւելու և զըդդ դժբաղդ,
Օ՛ն սլացի՛ր անդր ի յերկինս ուստի անփորձ իջեր դու,
Ա՛նդ խուճապեա՛ մի՛ գարշահոտ սիւզ աշխարհի բարձցէ ի բաց
ի ճակատուէդ պաղպաղուն ըզփայլ մաքուր անմեղութեան,
Մի՛ սառոյցը կարծրացեալ աշխարհական ցուրտ ոգւոյ
Չաստուածայինն շիջուցեն կայծ ի սրտիդ վառ սուրբ սիրոյ.
Գիտիցե՛ս, զորպիսի՛ վայր, զո՛յս քեզ ընտրես բընականից.
Օ՛ն արարչին սլացի՛ր ի գիրկս որպէս եստեղծն անարատ.
Ո՛վ հէք մանկիկ, զի՞նչ ի տըխուր վայրիս առնել գաս, հէք մանկիկ,
Գուցէ և քեզ, որպէս ինձ, մընան աւուրք դառն արտասուաց
Եւ արշալոյս ամացը քոց լիցի նկարեալ թուխ ամպօր.
Եւ հարազատ քո ի զրկացդ ի զբօսանացդ օտարացեալ
Աւաղական տանջեալ ցաւօք զըտցէ զանդորր ի ցուրտ շիրմի,
Եւ հայր քոյին տարաբաղդիկ քեզ հնգամեայ բարձցի յաչացդ,
Չարտօսր աղի և զհառաչանս անմըխիթար թողեալ քեզ մօր.
Ազգականք բարեկամք ընդ արծաթոյ հօրդ կիցք ի զօդ
ի պարարել զանյազ որկորս յափըշտակեալ զինչըս քոյին
Չանայցեն որպէս ծննարդ ի բնութենէն թողուլ զքեզ մերկ,
Եւ ի վերայ աւերածոցդ ամբառնալ գահ ամբարտաւան,
Թէպէտ իշխողն երկնից յիւր ցասմն արդարադատ վրէժխնդիր
Հիմն ի վեր կործանեսցէ զշէնսն անիրաւ. — այլ դու կրեսցես, —
Ո՛վ հէք մանկիկ, զի՞նչ ի տըխուր վայրիս առնել գաս հէք մանկիկ,
Յաստեղանիշ ճակատ քո ամպը թափառեսցին խոր խորհրդոց.
Գիտացես սրտի զանձուկս և մընայցես արտասուաց:
Չուր բեւեռեալ զաչս ընդ երկիր որոնեսցես մըխիթար.
Չբարեկամութեան ըզսուրբ պղծեալ հանդերձ զհամեստ լըբութիւն
ի բաւիղ կորստեան շղթայակապ ունիցի զըսյլադ.
Սիրտ քո վառ անսուրբ սիրով և ալեկոծ հրապուրանօք
Մոռացի՛ զհաստիչն հանուրց և մոռացի Աստուած ըզքեզ: —
Վերասլացի՛ր, ո՛ հէք մանկիկ, մի՛ իւր ցասման լիցիս առիթ.
Եւ յայնժամ, ո՛ հայնժամ հարաւային խորշակաց ծնունդ
Չագաւակերպ թեւս շուրջ զերկրաւ տարածեսցէ հիւանդութիւն.
Ըսպանութիւնք, աւերակք բարձցեն ի քէն ըզսիրելիս.
Հուր ծախեսցէ զանդաստանս դարձցին յաճիւն յարկք և ձեղուն.
Եւ վաղորդայն եթէ անցես ընդ նոյն տեղի մըտախոհ
Լոկ որմ փրուգեալ, մայր կիսածախ և տակաւին ծուխ արձակող
Տեսցես անդամըս մարդկեղէն և զանասնոցն աճիւնացեալ
Եւ սլացին աչացդ հանդէպ վարեալք թեթեւ ի հողմոյ
Եւ սըփոսցին ընդ դաշտն ահեղ բոցք զերթ խոնաւ յոսկերաց վայր.
Օ՛ն արարչին սլացի՛ր ի գիրկս որպէս եստեղծն անարատ.
Մի՛ ցանկաւ, ո՛ անփորձ, լինել կըցորդ մերըս բաղդի: —
Արդ թէ երբէք մատն ի քընար երգել կամիմ տաղս առաջինս
Քընար ժըլատ հաստէ մատանցս և արտասուք մածին զըբօք:

19 օգոստոս 1848, ի Կ. Պոլիս

Ս. Տ. Ս. Ս.

ԱՌ. ՎԵՐ. Հ. ՂԵՒՈՆԳ ՎԱՐԳԱՊԵՏ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ [ՍԼԻՇԱՆ]

Գերապատիւ Հայր

ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ քան զայս՝ գրեալ էի առ Ձեզ թուղթ այլ. յորում գանգատէի
«զի բաղիսին անգոր քնարիս ոչ արձագանս ինչ յարոյց ի քեզ և վայրապար հնչեալ
ընդ օդ ցնդեցաւ. և որում մնայի գեղեցիկ ակնկալութեան ընդունել ի քէն ցանկալի
աւանդ նուագաւոր ինչ տաղից, այն ամենայն ի դերեւ ել»: Եւ յիշատակ այսմ
մեծի զրկանաց դառնացուցանելով զիս, անէծս ցաւագինս զհետ արձակէի Հանձա-
րոյդ և Մուսայիդ և մաղթէի յԱստուծոյ «խորտակել զթիւս քնարիդ և ցամաքեցուցա-
նել զաղբիւր դաշնակութեանցն ի նմա. և հատանել զթեւս մի՛ եւս բարձրաթիչս
լինել»: Այլ անդէն առ նմին զմտաւ ածեալ «զըդդ և զսպառնալիս ուրուականաց
լինել»: Այլ անդէն առ նմին զմտաւ ածեալ «զըդդ և զսպառնալիս ուրուականաց
լինել»: Այլ անդէն առ նմին զմտաւ ածեալ «զըդդ և զսպառնալիս ուրուականաց
լինել»:

Յորժամ և մերս Այրարատեան երկիր և ազգ մեռելատիւ
Բաղդին ի վիճ համայնակուլ թաւալեսցի գահալէժ
(Երկնք մի լըւիցեն զմահագուշակն իմ բարբառ)
Եւ փոշիք ժամանակաց ըզնա ի սպառ թաղեսցեն անդ,
Յաւիտենից Քոյդ Մուսա գլխիվայրեալ ի գուբն աշեղ,
Չայն տացէ յարութեան ցամաքեւոցն ոսկերոտեաց,
Ի դաշտին մեռելութեան որպէս երբեմն Մարգարէն,
Եւ արութեանցն հսկայաբար կանգնեսցին փառք թորդմական»:

Փոխէի զլեզու իմ, և բազմատխուր ոգւով «թող ես մոռացայց ի քէն, և քեւ հայկեան
անուն և փառք հնչեսցեն յականջս դարուց» ասէի. սակայն հուսկ ուրեմն առ ի կա-
րեկցութիւն շարժել զքեզ և զանողորհի Մուսայդ, զլեզու իսկ նորին առեալ ինձ
օժանդակ, զայս ինչ ժտեալ պաղատէի ի քէն.

«Ի հաւոյնացդ խանդից
Երգ մի և ինձ աղաչեմ.
Չեռայց ի բոցդ և ի հուր
Թեւեայց ընդ թռչալդ վընմ:
Կամ թէ կամիս, երգ փափուկ
Գորովանաց և սիրոյ
Հեղամընչիկ ի նուրբ թելս
Շարժեալ առ իս հնչեցո՛ւ:
Ոհ այնպէս ի գիրդ ծոց
Յունկըն փափկիկ քաղցրասցի
Մանկանն ի քուն անուշից
Օրօր սիրոյն մայրենի:

Ոհ խանդակաթ ի սրտէ
Նըւագ և ձայն բարբառոյ
Ի քաղցրախորժ լուսնին ժամ
Կարօտագին սիրելոյ:
Ոհ դայլայլիկ ք սիրակին
Ի յանտառին բազմասուեր
Սեւամաղձիցըն ոգւոյ
Եւ կամ սրտից կարեւեր:
Ինձ քաղցրասցին որչափ քոյդ
Դաշնակութեանըդ ծորանք.
Յիս նա յաւերժ հնչեսցէ
Ձերթ մշտախօս արձագանգ»:

Արդ որպէս ինձ թուի թուղթն այն ոչ ժամանեաց ի ձեռս Ձեր. զի անհնար է
ցայս վայր անգլխանալ սրտի որ այդչափ փափուկ և զորովական բանս բխէ: Նմին
իրի և զայս թուղթ առ ի ազատ պահել ի չար արկածից, յանձնեմ ի ձեռս Վ. Հ.
Պետրոս Վարդապետի Մինասեան երբեմն ինձ դաստիարակի, որ նկուն եղեալ ի
հարուածոց բաղդին և նախանձու՝ դառնայ անդէն զփոշի ոտիցն թօթափելով ի վերայ
կուրացն և ապաշնորհաց:

Քոյինդ զարմացող և աշակերտ

Պոլիս. 12 օգոստոս. 1850

Մ. Տ. Ս. Ս.